

Výtvarná výchova - 2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět je realizován:

- 6. třída 2 hodiny
- 7. třída 1 hodina
- 8. třída 1 hodina
- 9. třída 2 hodiny

Žáci pracují ve své třídě, na školní zahradě, v prostorách školního klubu, v keramické dílně i v terénu – příroda, město, kulturní instituce.

Vzdělávací obsah předmětu

Obsah učiva výtvarné výchovy souvisí s náplní prakticky všech předmětů. Napomáhá žákům hledat krásu v přírodě a citlivě hodnotit vliv sdělovacích prostředků. Ze všeho nejvíce nám jde o nabytí schopnosti svobodně se projevit. Žáci se učí komunikovat s okolím a také realizovat své výtvarné představy pomocí vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořili. Účastní se projektů na různá témata, dáváme jim možnost osobního pojetí vlastní práce, kdy manuální zručnost není prioritou.

Vzdělávací obsah předmětu je členěn do tří částí:

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI – činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat a pojmenovávat výtvarné prvky. Žák si uvědomuje své vnímání reality jednotlivými smysly a podle svých zkušeností vybírá a uplatňuje prostředky pro vyjádření skutečnosti.

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY – aktivity, které vedou žáka k uvědomění si vlastních zkušeností, a schopnosti vyjádřit své prožitky a představy výtvarnými prostředky.

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ – zahrnuje činnosti, při kterých žák utváří a zdůvodňuje různé interpretace vizuálně obrazných vyjádření vlastních, v rámci skupin v nichž se pohybuje. Vede žáka k zapojení vlastní tvorby do procesu komunikace se spolužáky, v rodině, umožňuje rozvoj sociálních vztahů. Prostřednictvím setkávání s vizuálně obrazným vyjadřováním vlastním i ostatních by měla výtvarná výchova přispět k vytvoření kladného vztahu ke kulturním hodnotám současnosti i minulosti.

Průřezová témata zařazená v daném předmětu:

Osobnostní a sociální výchova – sebepoznání a sebepojetí – moje psychika (temperament, postoje a hodnoty), poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace a kooperace, praktická etika, hodnoty a postoje

Výchova demokratického občana – občanská společnost a škola

Environmentální výchova – vztah člověka k prostředí, lidské aktivity a problémy životního prostředí

Mediální výchova – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, tvorba mediálního sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti, práce v realizačním týmu.

Výchovné a vzdělávací strategie na úrovni předmětu

Kompetence k učení

- učitel vede žáky k chápání umění a kultury a jejich vzájemné provázanosti
- učitel nabízí bohatou škálu vizuálně obrazných vyjádření (žakovské práce, reprodukce, dokumenty, fotografie, filmy...) a rozvíjí u žáků estetické vnímání uměleckých i mimouměleckých skutečností
- žák si uvědomuje nezastupitelnost tvůrčího/uměleckého vyjádření v životě člověka a získává kladný vztah k obecně kulturním/uměleckým hodnotám
- učitel navozuje pozitivní atmosféru vedoucí k otevřenosti žáků a jejich aktivnímu sebevyjádření
- žák upřednostňuje vlastní, originální pojetí před mechanickou nápodobou, získává odvahu experimentovat; poznává hodnotu jedinečnosti, "vlastní cesty" a tvořivého přístupu a pokouší se je aplikovat i při řešení jiných typů problémů
- učitel zadává "otevřená" témata a úkoly
- žák je veden k otevřené komunikaci nad vizuálně obraznými vyjádřeními, osvojuje si základní pojmy z výtvarné teorie a dějin výtvarného umění a principy kvalitativního hodnocení výtvarného díla
- učitel přistupuje k žákům pozitivně, oceňuje sebemenší projev tvořivosti i ze strany méně nadaných žáků

Kompetence k řešení problémů

- učitel zadává úlohy rozvíjející tvořivost
- žák se nenechá odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení
- žák sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- učitel předkládá témata k výtvarnému zpracování či otázky v diskusi v podobě "výtvarných problémů", které nemají jednoznačné řešení
- učitel zdůrazňuje kritérium originality, nápaditosti a osobitosti v motivaci i hodnocení vizuálně obrazných vyjádření
- žák je veden k zodpovědnému řešení úkolu, k pečlivosti a maximální osobní účasti na tvorbě vizuálně obrazného vyjádření
- učitel žáky povzbuzuje v činnosti (chválí) a při motivaci či závěrečném hodnocení kvalitativním i kvantitativním zvláště oceňuje zodpovědný a svědomitý přístup k řešení úkolu

Kompetence komunikativní

- učitel zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují
- žák používá komunikativní dovednosti ke spolupráci s ostatními
- žák je veden ke srozumitelné a kultivované prezentaci názoru
- žák se učí nejen obhájit názor svůj, ale i naslouchat ostatním; otevírá se myšlenkám a tvorbě druhých a začíná chápat odlišnost jako přínos

- učitel opakovaně zdůrazňuje význam jedinečného a osobitého přístupu, zadává úkoly nejen k individuálnímu, ale i skupinovému zpracování, řídí diskusi tak, aby měl každý žák stejné možnosti k vyjádření
- žák se učí vyrovnat s kritikou a reagovat na ni vhodnými argumenty; zároveň si tříbí schopnost umět sdělit i negativní hodnocení tak, aby jej druhý nechápal jako újmu, ale přínos
- žák si osvojuje využívání různých komunikačních prostředků a technologií k vytváření vizuálně obrazných vyjádření
- učitel organizuje návštěvy kulturních akcí, výstav apod. a seznamuje žáky se zásadami chování v kulturních institucích

Kompetence personální a sociální

- učitel žákům umožňuje, aby si vzájemně sdělovali své pocity a názory
- učitel vede žáka k pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech
- žák přistupuje tolerantně k různorodým kulturním hodnotám a projevům
- učitel diskusi a výtvarnou činnost komentuje a směřuje způsobem, který zohledňuje odlišné psychické založení a stav žáků (kresebný X malířský typ atp.)
- žák je veden k tomu, aby pomáhal druhým (např. ti, kteří zdatně zpracovali zadaný úkol, pomáhají slabším a pomalejším)
- učitel zvláště oceňuje práci nad rámec povinností (pochvaly apod.)
- žák si osvojuje schopnost ohleduplnosti, domluvy na společném postupu, kompromisu, schopnost respektovat vyšší míru schopností druhého a být shovívavý k jeho nedostatkům
- učitel zadává úkoly, na jejichž řešení jsou žáci nuceni spolupracovat v týmu

Kompetence občanské

- učitel rozvíjí smysl žáků pro kulturu a tvořivost
- žák se aktivně zapojuje do kulturního dění
- žák má možnost získat zkušenost s nejzákladnějšími principy sociálního soužití a organizace společnosti, demokracie
- učitel zadává úkoly pro zpracování ve skupině, iniciuje a řídí diskusi, vymezuje jasné povinnosti a práva žáků odpovídající řádu pracovní a bezpečnosti práce
- žák je veden k úctě ke kulturnímu bohatství našeho národa i národů ostatních
- učitel zprostředkovává žákům práci s obrazovým materiálem, literaturou, návštěvy kulturních akcí
- učitel zadává úkoly pro zpracování ve skupině, iniciuje a řídí diskusi, vymezuje jasné povinnosti a práva žáků odpovídající řádu pracovní a bezpečnosti práce

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky ke správným způsobům užití materiálů, nástrojů a techniky
- žák zachází bezpečně a účinně s materiály a nástroji, které používá při vlastní tvorbě

- žák chápe proces tvorby jako způsob nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů
- žák je systematicky veden k dodržování pravidel školy a řádu pracovní
- učitel se při celkovém hodnocení soustředí nikoli na míru vloh či talentu žáka, ale na přístup k práci, aktivitu (aktivní žáci jsou kladně hodnoceni)
- učitel dbá na šetrné zacházení s materiálem a pomůckami, na hygienu práce a čistotu pracovního prostředí
- žák se učí manipulovat s různými nástroji a materiály a využívat jejich možnosti
- žák si osvojuje dovednost plánování a organizace činnosti v určeném čase
- učitel dbá na pestrost nabídky výtvarných technik, dává prostor experimentu
- žák odkrývá praktický význam výtvarných znalostí a dovedností v každodenním životě, hodnotu ruční práce i možnosti uplatnění výtvarných vloh a dovedností na trhu práce

Kompetence digitální

- učitel motivuje žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení
- žákům je poskytován prostor ke sdílení a prezentaci tvůrčího záměru, témat a výsledků tvůrčí práce v rovině tvorby, vnímání a interpretace
- učitel žáky vede k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům
- žák si osvojuje užívání textového i obrazového editoru pro tvorbu a úpravy vizuálně obrazných vyjádření
- učitel zadává také úkoly, při kterých žák využívá digitální technologie a zpracovaný výtvarný problém odevzdává v digitální podobě